

BUDOWA GEOLOGICZNA WSCHODNIEGO

Omawiany teren znajduje się w górnej części doliny Małej Łąki i obejmuje wschodnie zbocze Niziny Świstówki. Występują tutaj turnie Dziadki-Babki w północnej części zbocza, oraz skałki w południowej jego części, tzw. „węzeł Rabowski”, leżące między wspomnianymi turniami a Dolinką Koprówą. Ze względu na siwe węzłowe położenie teren ten opiswany był niejednokrotnie przez wielu badaczy. Tatr. F. Rabowicki uważał, że wschodnie zbocze górnej części doliny Małej Łąki stanowi skrajny synklinalny masyw fałdu Czerwonych Wierchów, a nasuniętym nań fałdem Giewontu (4). W południowej części skraju, w utworach triasowych i jurajskich, powstały znaczne komplikacje tektoniczne. F. Rabowicki, chociaż nie zdecydował się na jednoznaczny ich interpretację, uważał, że powstała tam drugorzędny fałd wtórnie zdigitalowany wstecznie zafalowany w pobliżu skraju korzeniowego fałdu Giewontu, sięga

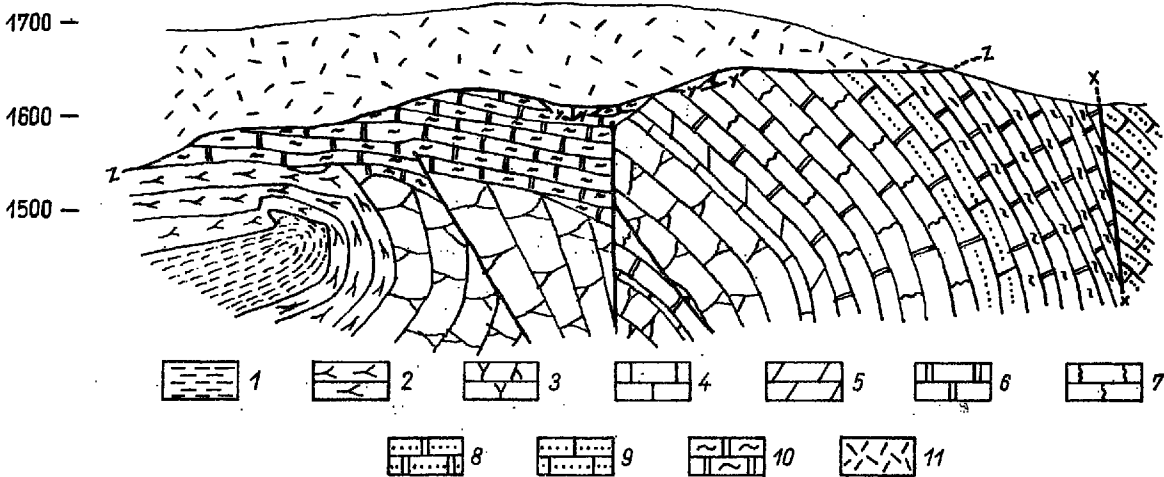
DANUTA PERYT
Uniwersytet Warszawski

ZBOCZA NIZINEJ ŚWISTÓWKI W TATRACH

Właśnie niejednokrotnie ten teren był badany przez nasuwający się fałd Giewontu (4). Komplicacje tektoniczne w tej części zbocza Złoty Kotański nazwał „węzłem Rabowskiego” (4). Według Z. Kotańskiego całe zbocze Niziny Świstówki należy do jednostki Organów, a synklinalny skraj kredowy, czyli turnie Dziadki-Babki jest oskrętem synklinalnym Małej Łąki (3). Skraj ten występuje w obrębie fałdu synklinalnego Małej Łąki (2) a wspomniany fałd ma charakter obalony synkliny zamkniętej od południa i zanurzającej się łagodnie w kierunku północnym (2). Od wschodu, na wapieniach i urgonach malmówieokomurów turnie Dziadki-Babki leżą warstwy z myofuriowe kampla. Z. Kotański uważał, że kampla ten należy do płaszczowiny Giewontu (2) i później jednak uznał, że kampla i turnie Dziadki-Babki są kamplami Stądlejo Turnie nie łączą się nigdy południowo, a leżą na jednostkach Organów, a północny i do płaszczowiny Giewontu (3).

N
m.n.p.m
1800 —

S

Syntetyczny przekrój przez wschodnią część Niżniej Świstówki.

1 — alb, 2 — urgon, 3 — malmo-neokom, 4 — dogger,

5-9 — anizyk, 10 — kampil, 11 — krystalinik płaszczowiny Giewontu, Z-Z — nasunięcie krystaliniku płaszczowiny Giewontu, Y-Y — nasunięcie parautochtonicznego fałdu Stołów, X-X — dyslokacja Organów.

Na podstawie bezpośrednich obserwacji trudno to rozstrzygnąć, ponieważ ten punkt węzłowy zasypany jest przez głązy kwarcytów seisu. Jednakże na kampilu z turni Dziadki-Babki znajdują się pozostałości erozyjne parautochtonicznego rozwleczonego synklijinalnego fałdu Stołów (ryc.), który nasunął się na płaszczowinę Czerwonych Wierchów pod wpływem płaszczowiny Giewontu. Gdyby kampil z turni Dziadki-Babki należał do płaszczowiny Giewontu, nie mógłby być na niego nasunięty fałd Stołów, a zatem kampil ten musi należeć do płaszczowiny Czerwonych Wierchów. W takim razie kampil z turni Dziadki-Babki należy uznać za najniższe ogniwo stratygraficzne synklijinalnej jednostki Organów.

Kampil jest bezpośrednio nasunięty na malmo-neokom i urgon górnego skrzydła synklijinalnego fałdu Małej Łąki. Brak pośrednictwa utworów doggeru i triasu środkowego tłumaczy się obecnością odkłuc i wytłoczeń, do jakich doszło w wewnętrznej części skrzydła (3). Analogiczna sytuacja istnieje na E od Przełęczy Kondrackiej w skałkach Piekła i Portkach, gdzie wyłaniająca się w oknach tektonicznych jednostka Organów składa się również wyłącznie z malmo-neokomu i nasuniętego nań kampilu (5). Płat utworów kampilu występuje ponadto w południowej części zbocza Niżniej Świstówki, tuż przed Dolinką Koprową, gdzie leży on na anizyku (ryc.). Podobnie jak kampil z Dolinki Koprowej, płat ten należy do jednostki Organów, stanowiąc jej najstarsze ogniwo stratygraficzne.

Komplikacje tektoniczne „węzła Rabowskiego”, najbardziej wewnętrznej części synklijinalnego skrzydła Organów, spowodowały uskoki. Ogólnie mówiąc istnieje tu skrzydło synklijinalne zamknięte od S i otwarte ku N (ryc.).

Drugim elementem tektonicznym uczestniczącym w budowie wschodniego zbocza Niżniej Świstówki jest parautochtoniczny synklijinalny fałd Stołów. W

najbliższym sąsiedztwie omawianego terenu znany jest on z Kolibiska (1). Stąd przechodzi przez zachodnie stoki Kopy Kondrackiej na jej stronę wschodnią. Swoje parautochtoniczne zachowanie on jeszcze na Karpach, lecz dalej ku N, w różnych miejscach zbocza, występują już tylko strzępy rozwleczonego fałdu Stołów (5). Ponieważ po zachodniej stronie zbocza Kopy Kondrackiej zostały stwierdzone również strzępy innych wapieni anizyjskich nasuniętych na kampil, przez analogię ze zboczem wschodnim opracowanym przez K. Sieciarza (5), zaliczam je do parautochtonicznego fałdu Stołów (ryc.). Występuje on tu w postaci bardzo zredukowanej, reprezentowany jest przez 7 płyt różnej wielkości, ścinających kampil i anizyk jednostki Organów. Sześć z nich stanowią ciemne wapienie anizyku, zaś siódmy, najbardziej południowy, tworzy kelowej i leżący na nim anizyk (położenie odwrócone).

Omówione powyżej elementy tektoniczne (synklijinalny fałd Małej Łąki oraz parautochtoniczny synklijinalny fałd Stołów) ścina krystalinik płaszczowiny Giewontu (ryc.).

LITERATURA

1. Grochocka K. — Budowa geologiczna Wyżniej Świstówki. Acta geol. pol., 1963, t. 13, nr 2
2. Kotański Z. — Tektogeneza i rekonstrukcja paleogeografii pasma wierzchowego w Tatrach. Ibidem. 1961, t. 11, nr 2-3.
3. Kotański Z. — Nowe elementy budowy masywu Czerwonych Wierchów. Ibidem. 1963, t. 13, nr 2.
4. Rabowski F. — Serie wierzchowe w Tatrach Zachodnich. Pr. Inst. Geol. 1959, t. 27.
5. Sieciarz K. — Budowa geologiczna wschodniego zbocza Kopy Kondrackiej. Acta geol. pol., 1963, t. 13, nr 2.